

20. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Taloudellisen tilanteen kannalta kertomusvuosi oli parempi kuin edellinen vuosi, sillä työttömyys avuntarpeen syynä laski huomattavasti ja oli 3.0 (ed. v. 9.9) %. Kotiavustusta saaneista työttömien osuus oli 4.7 %. Työttömyyden takia huoltoapua saaneita perheitä ja yksinäisiä oli yhteensä 715.

Huoltoaputapausten lukumäärä oli 23 798. Lasku edellisestä vuodesta oli 6.3 %. Huoltoavun kotiavustustapauksia oli eniten tammi-kuussa ja vähiten elokuussa. Asuntojen vuokrien suuruus oli useissa tapauksissa syynä huoltoavun tarpeeseen, näin oli myös useiden kaupungin uusiin vuokra-asuntoihin muuttaneiden kohdalla.

Huoltoavun vaikutuspiiriin, johon luetaan kotiavustusta ja laitoshoidoa saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 v:n ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna 36 242 henkilöä eli 6.9 (ed. v. 7.5) % henkikirjoitustusta väestöstä. Osa sai vain tilapäistä huoltoapua.

Yleisen sosiaaliturvan lisääntyessä on sosiaalihuollon tehtävien painopiste siirtymässä yhä enemmän auttamistoiminnan muille alueille, joista ovat esimerkkeinä palvelutoiminta, sopeuttaminen, kuntouttaminen, neuvonta, ohjaus ja kasvatust. Kertomusvuonna aloitettiin huoltoviraston toimesta vanhusten virkistystoiminta lähinnä vähävaraisille kotonaan asuville vanhuksille sekä kehitettiin yhteistyötä vanhusten virkistystoimintaa harjoittavien järjestöjen kanssa.

Vanhusten laitospaikoista oli edelleen suuri

puute, vaikka kotihuoltoa pyrittiin edelleen kehittämään. Tilannetta helpotti osittain 1.7. avattu Myllypuron sairaskoti, jossa on 220 hoitopaikkaa. Vuoden lopulla oli vanhusten lukumäärä n. 52 500 eli 10.0 % koko väestöstä.

Huoltoapuna hoitoa saaneiden osuus kaikista Koskelan sairaskodissa hoidetuista laski edelleen. Hoitovuorokausista oli heidän osuutensa 35.3 (ed. v. 37.3) %.

Kertomusvuoden alusta lukien lakkautettiin vanhusten väliaikainen asumistuki kansaneläkkeisiin liitetyn asumistuen johdosta. Samasta ajankohdasta lukien maksettiin sen sijaan vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää, jonka saajia oli huomattavasti vähemmän kuin vanhusten väliaikaisen asumistuen saajia oli ollut.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjinä huollettujen lukumäärä nousi. Asunnottomien alkoholistien tilapäismajoitusta varten oli Porkkalankatu (ent. Lauttasaarenkatu) 1:ssä majapaikka, jossa oli ajoittain samanaikaisesti n. 400 miestä.

Kansaneläkelaitokselle suoritettuja tukiosa- ja asumistukikustannuksia lukuun ottamatta nousivat huoltotoimen bruttomenot edellisestä vuodesta 4.1 % eli n. 3.8 mmk ja olivat ne kertomusvuonna 96.6 mmk. Nettomenot olivat 71.9 mmk eli 0.4 mmk ja 0.5 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Kansaneläkelaitokselle suoritettut kustannusosuudet olivat tukiosien osalta 19.5 mmk ja asumistukien osalta 2.4 mmk, yhteensä 21.9 mmk eli 18.4 % kokonaismenoista.

¹⁾ Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen toimintakertomuksen eripainoksessa.

Huoltovirasto ja laitokset

Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

1. Huoltoavunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet ilman lapsia	8 903	37.4
» » lapsia huollettavana	50	0.2
» naiset ilman lapsia	9 035	38.0
» » lapsia huollettavana	2 029	8.5
Avioparit ilman lapsia	1 510	6.3
» lapsia huollettavana	2 271	9.6
Yhteensä	23 798	100.0

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 4 350; nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	27	11	5	4	3	—	—	—	—	—	—	50
Yksinäiset naiset (naimattomat, lesket, eronneet, erossa asuvat)	1 085	615	231	75	19	1	1	2	—	—	—	2 029
Avioparit	726	766	431	220	88	28	5	4	1	1	1	2 271
Yhteensä	1 838	1 392	667	299	110	29	6	6	1	1	1	4 350

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 8 663. Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina oli 36 242, mikä osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin henkikirjoitetun väestön keskväkiluvusta se oli 6.9 %. Lisäksi oli lastensuojelulautakunnan huostassa huoltoavustusta saaneiden per-

heiden lapsia yhteensä 685, ko. perheiden lukumäärä oli 443.

Avuntarpeen syy. Pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 54.0 %. Vanhuus esiintyi syynä 16.2 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 13.7 %:lla ja työttömyys 3.0 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1961—1970 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina seuraava:

Avuntarpeen syy	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Vanhuus	16.6	13.3	14.1	14.3	15.3	14.9	14.3	13.7	14.5	16.2
Mielisairaus ja vajaamielisyys	14.2	14.0	12.7	12.3	11.9	11.3	10.1	9.5	9.4	9.6
Muu sairaus	46.5	51.3	47.4	46.9	47.1	44.1	38.0	37.1	39.6	43.6
Synnytys	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8	0.7	0.9	0.7	0.7	0.6
Invaliditeetti	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8
Perhesuhteet	2.6	2.8	2.4	2.4	2.5	2.7	2.7	2.8	2.8	2.8
Epäsosiaalinen elämäntapa ...	10.1	9.9	9.1	10.4	10.3	12.5	12.1	12.0	13.4	13.7
Työttömyys	2.9	1.5	6.7	5.4	4.7	6.0	13.7	15.1	9.9	3.0
Muu syy	5.5	5.5	6.0	6.6	6.6	6.9	7.3	8.3	8.9	9.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Seuraavassa ilmenee avuntarpeen syiden suhteellinen osuus prosentteina eri ikäryhmissä:

Avuntarpeen syy	16—19 v.	20—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60—64 v.	65 v.
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	56.2
Mielisairaus ja vajaamielisyys	3.3	6.6	8.7	12.1	14.3	12.3	7.6
Muu sairaus	19.6	25.6	36.1	49.4	65.6	79.0	35.0
Synnytys	4.0	2.6	0.6	0.0	—	—	—
Invaliditeetti	0.9	0.7	0.8	1.2	1.2	1.0	0.4
Perhesuhteet	3.5	8.4	5.7	3.2	0.8	0.4	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa ...	7.6	29.0	31.2	21.8	8.1	1.5	0.1
Työttömyys	6.1	5.5	4.2	3.8	4.0	2.1	0.1
Muu syy	55.0	21.6	12.7	8.5	6.0	3.7	0.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Huoltoavun muoto	P ä ä m i e h i ä		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan laitoshoido	1 464	3 204	4 668
» kotiaavustus	8 402	5 558	13 960
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta	2 868	2 302	5 170
Yhteensä	12 734	11 064	23 798

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	467	3.7	404	3.7	871	3.7
20—29	2 235	17.5	1 408	12.7	3 643	15.3
30—39	2 285	17.9	902	8.2	3 187	13.4
40—49	2 750	21.6	1 081	9.8	3 831	16.1
50—59	2 076	16.3	1 295	11.7	3 371	14.2
60—64	1 059	8.3	990	8.9	2 049	8.6
65—69	809	6.4	1 077	9.7	1 886	7.9
70—79	822	6.5	2 424	21.9	3 246	13.6
80—	231	1.8	1 483	13.4	1 714	7.2
Yhteensä	12 734	100.0	11 064	100.0	23 798	100.0

Kansaneläkkeen tukiosaa saivat huoltoavun saajat seuraavasti:

yksinäiset miehet	3 048	
naimattomat naiset	2 619	
muut yksinäiset naiset	4 344	
avioparit:		
vain päämies	394	
» puoliso	97	
molemmat	540	1 031
Yhteensä		11 042

Kansaneläkkeen tukiosaa saaneita päämiehiä oli siten 10 945 ja tukiosaa saaneita huollettavia yhteensä 11 582, yksinomaan kansaneläkkeen perusosaa sai 244 henkilöä.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään tarkemmin selkoa laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen.

2. Laitoshoidto ja vanhusten asuintalot

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsääjistä kertomusvuonna eri laitoksissa 8 896 päämiestä ja 1 277 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 10 173 (ed. v. 10 278) henkilöä.

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 613 847 (1 614 641), joten henkilöä koh-

den tuli keskim. 158.6 (157.1) hoitopäivää.

Seuraava taulukko osoittaa, miten huollettavat ja huoltopäivät jakautuivat erilaisen laitosten kesken (ns. itsemaksavat ja yksityispaikoilla hoidetut eivät sisälly näihin lukuihin).

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1970

(huoltoaputapausten osalta)

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheen jäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohti
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	3 588	5 308	8 896	1 277	10 173	1 613 847	158.6
Kaupungin omat laitokset	2 611	3 790	6 401	766	7 167	1 242 786	168.7
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	637	2 005	2 642	99	2 741	667 319	243.5
Koskelan sairaskoti	213	631	844	44	888	132 318	149.0
Kustaankartanon vanhainkoti	178	731	909	22	931	279 701	300.4
Roihuvuoren vanhainkoti	77	217	294	2	296	77 776	262.8
Riistavuoren vanhainkoti	12	173	185	3	188	44 734	237.9
Suursuon vanhainkoti	31	266	297	18	315	78 554	249.4
Kulosaaren ja Hirvihaaran van- hainkodit	74	25	99	1	100	21 894	218.9
Myllypuron sairaskoti	66	173	239	13	252	27 694	109.9
Tervalammen työlaitos	64	—	64	—	64	4 648	72.6
<i>Sairaalat</i>	1 046	723	1 769	556	2 325	66 252	28.5
Marian sairaala	449	222	671	35	706	18 704	26.5
Kivälänsairaala	282	242	524	90	614	15 309	24.9
Malmin sairaala	98	140	238	27	265	6 727	25.4
Auroran sairaala	218	119	337	407	744	15 364	20.7
Laakson sairaala	75	43	118	10	128	7 147	55.8
Toipumi kodit	89	14	103	3	106	3 001	28.3
<i>Mielisairaasat ja sielullisesti sairai- den huoltolaitokset</i>	1 059	1 217	2 276	122	2 398	509 215	212.4
Nikkilän sairaala	441	716	1 157	25	1 182	370 840	313.7
Hesperian sairaala	571	457	1 028	92	1 120	84 425	75.4
Piritan sairaala	—	49	49	—	49	11 605	236.8
Röykän sairaala	61	52	113	1	114	35 559	311.9
Psykiatriset huoltolaitokset	—	12	12	1	13	1 812	139.4
Hesperian sairaalan Haagan osasto	51	40	91	9	100	4 974	49.7
Muiden omistamat laitokset	1 307	1 903	3 210	576	3 786	371 061	98.0
<i>Vanhain- ja turvakodit</i>	102	398	500	9	509	116 837	229.5
Vanhainkodit	29	251	280	3	283	81 838	289.2
Lepokodit	62	33	95	1	96	14 325	149.2
Erilaiset invalidikodit	11	10	21	1	22	5 557	252.6
Ensi-Koti	—	62	62	2	64	5 749	89.8
Sophie Mannerheim-koti	—	18	18	2	20	3 536	176.8
Pelastusarmeijan äitikoti	—	13	13	1	14	1 281	91.5
Emmauskoti	—	17	17	—	17	4 551	267.7
Sekalaiset turvakodit ym.	—	—	—	—	—	—	—
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	6	2	8	—	8	393	49.1
Uudenmaan työlaitos	6	2	8	—	8	393	49.1
Itä-Suomen työlaitos	—	—	—	—	—	—	—
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	1 176	1 472	2 648	561	3 209	210 978	65.8
Yleiset ja yksityiset sairaalat	928	974	1 902	530	2 432	55 455	22.8
Työterveyslaitos	1	2	3	1	4	83	20.8
Tuberkuloosiparantolat	5	1	6	—	6	982	163.7
Invalidisairaalat ja hoitolat	17	16	33	3	36	1 074	29.8
Sairaskodit	166	443	609	18	627	136 827	218.2
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	110	75	185	12	197	16 557	84.0
<i>Mielisairaalat ym.</i>	62	99	161	12	173	42 853	247.7
Kellokosken sairaala	21	38	59	2	61	20 554	337.0
Muut mielisairaalat (paitsi H:gin omat)	41	61	102	10	112	22 299	199.1

Huom. Saman laitoksen kohdalla esiintyy jokainen laitoshoidokki vain kerran hoidokkien luvussa, oli hän ollut ko. laitoksessa hoidettavana kalenterivuoden aikana yhden tai useamman kerran. Samoin esiintyy kukin laitoshoidokki ao. laitosryhmän (kursiivi) hoidokkien luvussa niinikään vain kerran. Tämän vuoksi hoidokkien luvut eivät täsmää yhteenlaskien, mutta hoitopäivien luvut sensijaan luonnollisesti täsmäävät.

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 77.0 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 41.3 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku melisairaaloissa ja muissa melisairaanhoidoiloissa oli 34.2 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoissa, Koskelan ja Myllypuron sairaskodeissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren, Riistavuoren, Suursuon, Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkodeissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin huoltoaputapauksina kaikista laitoshoitoa saaneista 637 miestä ja 2 104 naista eli yhteensä 2 741 eri henkilöä. Edellisenä vuonna oli ko. laitoissa hoidettujen luku 2 578.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

K o s k e l a n s a i r a s k o t i

Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemaan kertomukseen terveyden- ja sairaanhoidosta sisältyy myös Koskelan sairaskodin lähinnä lääketieteellistä puolta käsitävä osa. Tämän vuoksi on seuraavassa rajoitettu lähinnä muihin tietoihin.

Hoitopaikat 31.12.

sisätautiosasto	717
kirurgian osasto	97
mentaali-osasto	235
yhteensä	1 049

Lisäksi 25-paikkainen päivähoito-osasto.

Huollettavat ja hoitopäivät. Sairaskodissa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 3 842 henkilöä, joista miehiä 947 ja naisia 2 895. Näistä oli osa vuoden aikana hoidossa useamman kuin yhden kerran, mutta kukin potilas on otettu tähän tilastoon vain yhden kerran.

Huoltoaputapauksina hoidettiin yhteensä 888 eri henkilöä, joista miehiä 213 ja naisia

675. Ns. itsemaksavina hoidettiin 2 611 eri henkilöä ja yksityispotilaina 384 henkilöä, joista 41 henkilöä hoidettiin myös ns. itsemaksavina.

Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren ja Suursuon vanhainkodeissa ns. itsemaksavina tai lääkäreiden yksityispaikoilla hoidettuja henkilöitä ei ole tämän toimintakertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin.

Hoitopäivien mukaan oli jako seuraava:

	hoitopäiviä
huoltoaputapaukset	132 318
itsemaksavat	232 117
yksityispaikoilla olleet	10 421
yhteensä	374 856

Hoitopäivistä tuli huoltoaputapausten osalle 35.3 (ed. v. 37.3) % ja muiden tapausten osalle 64.7 %.

Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 1 012 henkilöä ja v:lle 1971 siirtyi 1 014 henkilöä. Sairaskodin työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtu-pien miespuolisia työntekijöitä ei ole luettu hoidokkilukuihin.

Päivähoito-osasto. Sairaskodin ns. päivähoito-osasto, johon otettiin tutkimuksiin ja hoitoon huoltoapua tai kansaneläkkeen tukiosaa saavia vanhuksia tahi vanhuksia, jotka sanotun hoidon osalta oli katsottava huoltoapuun oikeutetuiksi, toimi kertomusvuonna vain neljä kuukautta. Toiminta oli keskeytettynä 4.5. alkaen vuoden loppuun.

Kertomusvuoden neljän ensimmäisen kuukauden aikana oli päivähoidossa 143 henkilöä, jotka kävivät yht. 1 789 kertaa päivähoito-osastossa. Hoitoon otettiin 112 henkilöä, joista valtaosa suoritti käyntinsä sairaanhoidollisista syistä. Päivähoidossa olleiden hoidosta mainittakoon seuraavaa: fysikaalista hoitoa annettiin 696 kertaa, toimintaterapiakäyntejä oli 851, poliklinikkakäyn-

tejä 282, röntgentutkimuksia- ja hoitoja 123, laboratoriokäyntejä 100. Päivähoito-osasto oli suljettuna lauantaisin.

Päivähoito-osastossa hoidetut saivat aterian ja kahvia, lisäksi useat kävivät kylvyssä tai saunassa. Päivittäisen kuljetuksen suorittivat laitoksen autot.

Päivähoito-osastossa hoidettuja henkilöitä ei ole sisällytetty muihin tässä toimintakertomuksessa mainittuihin tilastollisiin selvityksiin, ellei ao. henkilö ole saanut kotiavustusta tai laitoshoidtoa päivähoidon lisäksi.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 25 203 212 mk.

Tulot	mk
Poliklinikkatulot	41 155
Ateriamaksut	286 066
Luontoisedut	15 496
Vuokrat	331 277
Muut tulot	260 504
Yhteensä	934 498

Vuodeosastojen potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 67.23 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 64.74 mk. Kustannukset päivähoidon osalta olivat 20.16 mk hoidettavaa ja päivää kohti. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 3.01 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Poliklinikka. Poliklinikan toiminta kohdistui lähinnä sairaskodin ulkopuolella oleviin potilaisiin. Käyntien lukumäärä oli yhteensä 29 820.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä pidettiin keskusradion välityksellä 68 ja osastoilla 665, ehtoollisjumalanpalveluksia oli 37, joihin

osallistui 524 potilasta ja ehtoollista jaettiin yksityisesti 54 potilaalle, yhteensä 578 potilaalle. Kuorovierailuja oli 37.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. sairaalakirjaston avulla. Kirjoja lainattiin kirjastosta 16 659 kertaa.

Televisio-ohjelmia seurattiin kaikilla osastoilla. Kanttiini toimi entiseen tapaan. Osastoilla järjestettiin kahvikonsertteja ja muita viihdetilaisuuksia.

Koskelan sairaskodin huollettaville järjestettiin useita retkiä, mm. Salmen ulkoilualueelle, Seurasaareen, Vanhankirkon kesäkotiin yms. Lisäksi käytiin operettiteatterissa ja tutustumassa mm. vanhusten töiden näytelyyn.

Työtoiminta. Koskelan sairaskodissa työskenteli 41 työtupien huollettavaa kaikkiaan 4 709 työpäivää eli kunakin arkipäivänä keskim. 18.0 huollettavaa.

Toimintaterapiaan osallistui 873 eri sairaosastojen ja päivähoito-osaston potilaista. Näitä käyntejä kertyi vuoden aikana yht. 27 136. Taideterapiakerhoon osallistui 71 henkilöä, käyntejä oli 431.

Fysikaalisen kuntouttamisosaston harjoituskeittiössä suoritettiin päivittäisten toimintojen harjoittelua pienissä ryhmissä kaikkiaan 251 kertaa, potilaita oli 504.

Askartelu- ja kuntouttamistöinä valmistettiin erilaisia kudonta-, virkkaus- ja neuletoita sekä lastu-, rottinki-, mosaiikki- ja emalitöitä. Askartelutöiden myynti tuotti 7 696 mk.

K u s t a a n k a r t a n o n v a n h a i n k o t i

Hoitopaikat 31.12.

laitossairaala	147
vanhainkoti	684
yhteensä	831

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 191 miestä ja 780 naista eli

yht. 971 potilasta. Heistä oli huoltoaputauksia 931. Vanhainkodin sairasosastolla oli 39 henkilöä lääkärin yksityispaikoilla ja 11 potilasta oli hoidossa ns. itsemaksavana, mutta heistä oli 10 myös yksityispotilaina.

Huoltopäiviä oli huoltoaputapausten osalta koko vuonna 279 701 eli 300,4 päivää keskim. huollettavaa kohden. Muiden henkilöiden hoitopäiviä oli yhteensä 2 288. Hoitopäivien yhteismäärä oli siten 281 989.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 8 549 865 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	82 313
Luontoisedut	3 849
Vuokrat	124 380
Muut tulot	114 049
Yhteensä	324 591

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 30.32 mk. Jos vähennetään edellä mainitut tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi ilman hoitomaksutuloja 29.17 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta ovat henkilöä ja päivää kohden 3.01 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Pääasiallinen huomio keskitettiin kertomusvuonna potilaiden aktivoimiseen. Työkykyiset huollettavat suorittivat voimiensa mukaan erilaisia taloustehtäviä, korjaustöitä, saunojen lämmitystä, yövartiointia sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun ym. Askartelutöinä suoritettiin tekstiili-, olki-, tuohi-, kerni-, muovi-, metalli- ja puutöitä, röntgenkuvakoteloiden valmistusta, vaatteiden kunnostusta ym. Valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6.12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten toimi askartelu-keskuksen myymälä. Kokonaismyynti oli

54 920 mk, josta itsenäisyyspäivän myyjäisten osuus oli 30 745 mk. Laitoksen omia tarpeita varten valmistettiin erilaisia tuotteita 11 909 mk:n arvosta. Kaikista vanhuksista osallistui n. 30 % askartelu- ja työtoimintaan.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 147 laitossairaalapaikalla oli kertomusvuonna 777 potilasta, joiden hoitopäivien määrä oli 53 618.

Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 9 558. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 34 073, lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 3 756 näytettä. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 16 460 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 3 963. Ekg-tutkimuksia oli 1 680. Kuolemantapauksia oli yht. 114. Vanhainkodin yleisten osastojen vanhusaineksessa on edelleen tapahtunut sekä fyysisen että psyykkisen kunnan huonontumista.

Kustaankartanon laitossairaalan toimintaa on selostettu tarkemmin Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisemassa terveyden- ja sairaanhoitoa koskevassa julkaisussa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Vanhainkodin juhlasalissa pidettiin 51 suomenkielistä ja 11 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta, joista osa oli ehtoollistilaisuuksia. Suurin osa juhlasalissa pidetyistä jumalanpalveluksista radioitiin osastoille. Lisäksi oli sairasosastolla vuoroviikkoina jumalanpalveluksia ja sairaalalehtori järjesti useita hartaushetkiä ja sielunhoidollisia keskusteluja. Lisäksi erilaiset uskonnolliset seurat ja yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartauksilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 12 272 teosta. Sokeain kirjastosta lainattiin 17 äänikirjaa. Jokaiselle osastolle oli tilattu päivälehdet, samoin aikakaus- ja viikkolehtiä.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen ja yksityisten järjestämät ohjelmalliset vierailut, askartelutuotteiden myy-

jäistilaisuus, 43 elokuvanäytöstä, 27 televisiota, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko»-niminen lehti ilmestyi 5 numerona.

Kustaankartanon vanhusten Kartanokerho järjesti ohjelmallisia illanviettoja talvikaudella 16 kertaa. Kerhon toiminnassa oli pääpaino vanhusten omatoimisuudella. Juhannusaattona järjesti kerho Kustaankartanon puistoon suuren juhannusjuhlan.

Heinäkuussa tehtiin bussiretki Stansvikin kartanoon. Retkeen osallistui n. 210 vanhusta. Linnanmäen huvipuistossa vieraili elokuussa 190 vanhusta. Vanhuksille järjestettiin kerran viikossa tilaisuus ostosmatkojen tekoon Suursuon ostoskeskukseen.

Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen

Roihuvuoren vanhainkoti on hoivatyypin laitos, jonka alaisina toimivat Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkoti.

Hoitopaikat 31.12.

Vanhainkoti

Roihuvuoren	216	laitossairaalapaikkaa
Hirvihaaran	50	vanhainkotipaikkaa
Kulosaaren	20	vanhainkotipaikkaa

Huollettavat. Roihuvuoren vanhainkodissa hoidettiin huoltoaputapauksina kaikkiaan 296 henkilöä ja Hirvihaaran ja Kulosaaren vanhainkodeissa 100 henkilöä. Hoitopäiviä oli 99 670 eli keskim. 251.7 päivää huollettavaa kohti. Hoitovuorokausista tuli Roihuvuoren vanhainkodin osalle 77 776, Hirvihaaran 16 440 ja Kulosaaren 5 454 vrk. Roihuvuoressa oli lisäksi 1 nainen itsemaksavana 365 hoitopäivää.

Menot ja tulot. Roihuvuoren vanhainkodin ja sen alaisten laitosten menot ja tulot jakaantuvat seuraavasti:

Vanhainkoti	Menot mk	Tulot mk
Roihuvuori	3 988 015	178 450
Hirvihaara	387 575	14 960
Kulosaari	209 909	3 719
Yhteensä	4 585 499	197 129

Tulot koostuivat seuraavista eristä:

	mk
Ateriamaksut	70 453
Luontoisedut	8 369
Vuokrat	59 328
Muut tulot	58 979
Yhteensä	197 129

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Bruttokustannus huollettua ja vuorokautta kohden oli Roihuvuoren vanhainkodissa 51.04 mk ja nettokustannus, eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja 48.75 mk. Hirvihaaran vanhainkodissa oli bruttokustannus 23.58 mk ja nettokustannus 22.67 mk. Kulosaaren vanhainkodin bruttokustannus oli 38.49 mk ja nettokustannus 37.81 mk.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat keskimäärin henkilöä ja päivää kohden 2.95 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Roihuvuoren vanhainkodin poliklinikalla käyntien lukumäärä oli kertomusvuonna 743. Laboratoriotutkimusten lukumäärä oli 10 514. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 735 näytettä. Fysioterapiahoidoa annettiin Roihuvuoressa 2 873 kertaa. Vuoden kuluessa oli eri laitoksissa 246 ryhmävoimistelutilaisuutta, joihin osallistui 2 902 henkilöä.

Roihuvuoren ja pienten vanhainkotien potilaita lähetettiin 876 kertaa Koskelan sairaskodin poliklinikoille ja toimenpideosastoille ja muille poliklinikoille 86 kertaa hoitoa ja tutkimuksia varten.

Kulosaaren vanhainkodissa lääkäri kävi

kolmen viikon välein ja tarvittaessa useaminkin.

Hirvihaaran vanhainkodin lääkäri kävi laitoksessa 28 kertaa.

Sielunhoitotyö ja muu henkinen huolto. Hartaustilaisuuksia Roihuvuoren vanhainkodin osastoilla pidettiin 294 kertaa (näistä 26 ehtoollistilaisuutta). Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten edustajien järjestämiä tilaisuuksia.

Pienten vanhainkotien sielunhoitotyöstä huolehti Kustaankartanon vanhainkodin pappi. Hartaustilaisuuksia pidettiin kussakin laitoksessa kerran kuukaudessa. Roihuvuoren vanhainkodin kirjastosta lainattiin 6 970 teosta.

Viihdytystoiminta. Roihuvuoren vanhainkodin kanttiinia hoiti edelleen sairaalapalvelu. Useita viihdytystilaisuuksia oli kaikissa laitoksissa. Niitä järjestivät eri seurakuntat ja yhteisöt. Laitoksen puolesta järjestettiin huollettaville useita retkiä. Miespotilaat, mukana myös pyörätuolipotilaita, olivat yleisurheilukilpailussa Stadionilla, liikuntakykyisten naispotilaiden kanssa tehtiin ympäristöajelu, jossa tutustuttiin uusiin asuntoalueisiin, vanhustenhuoltolaitoksiin ja asuintaloihin. Käytiin myös Tapiolassa ja sen jälkeen Gallen-Kallelan museokahvilassa. Vastaava retki tehtiin myöskin pyörätuolinaispotilaiden kanssa.

Kulosaaren vanhainkodista tehtiin retki Vitträskiin Paavalin seurakunnan kesäkotiin. Hirvihaaran asukkaat tekivät retken Kotkaan ja kävivät mm. Langinkoskella.

Roihuvuoren vanhainkodin kaikilla osastoilla samoin kuin pienissä vanhainkodeissa oli televisiovastaanottimet.

Päivä- ja aikakauslehtiä tilattiin yht. 97 vuosikertaa.

Huollettavien työ ja askartelu. Askartelutoimintaan osallistui kertomusvuonna 215 huollettavaa. Askartelutuotteiden myynti nousi 30 374 mk:aan.

Vanhainkotien huollettavat osallistuivat erilaisiin talous- ym. töihin, joista heille maksettiin utterusrahaa.

Hirvihaaran vanhainkodissa oli puutarha, jossa viljeltiin perunaa ja juurikasveja.

Riistavuoren vanhainkoti

Riistavuoren vanhainkodissa on 114 laitossairaalapaikkaa, tilapäinen 11-paikkainen vanhainkotosasto, päiväkoti, jossa on 40 paikkaa, ja 137 yksiötä käsittävä vanhusten asuintalo.

Laitossairaala- ja vanhainkotipaikoilla hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 188 eri henkilöä, joista 12 miestä ja 176 naista. Hoitopäiviä oli 44 734 eli 237,9 päivää keskimäärin huollettavaa kohti.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 3 204 371 mk.

	Tulot	mk
Ateriamaksut	31 795	
Luontoisedut	4 248	
Vuokrat	212 038	
Muut tulot	20 539	
	Yhteensä	268 620

Menot jakautuivat seuraavasti:

	Menot mk	Bruttokust. hoitopäivää kohti, mk	Nettokust. hoitopäivää kohti, mk
Laitossairaala- ja vanhainkotosasto	2 743 675	61.33	58.21
Päiväkoti	99 384	12.56	12.56
Vanhusten asuintalo	361 312	7.11	4.57
Yhteensä	3 204 371		

Laitossairaalan ja vanhainkotosaston potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat henkilöä ja päivää kohden 2.97 mk.

Lääkärinhoito. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 1 391, josta 138 oli päiväkodista ja 768 vanhusten asuintalosta. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 9 687, joista päiväkodin osalle tuli 128 ja asuintalojen 512. Lisäksi lähetettiin muualle tutkittavaksi 1 270 näytettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 184 ja fyysioterapiahoidoa annettiin 4 788 kertaa. Potilaita lähetettiin myös Koskelan sairaskodin ym. poliklinikoille ja toimenpideosastoille tarpeen mukaan.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Vanhainkodin sielunhoitotyöstä huolehti sairaaloiden sielunhoidon keskus. Hartaustilaisuuksia oli 176, joista 6 ehtoollistilaisuutta. Lisäksi oli eri seurakuntien ja uskonnollisten yhdistysten järjestämiä tilaisuuksia. Kirjastonhoidosta huolehti kaupungin laitoskirjasto, joka oli avoinna 2 kertaa viikossa. Kirjastosta lainattiin 4 116 teosta.

Viihdytystoiminta. Riistavuoren vanhainkodin kanttiini toimi entiseen tapaan. Eri yhteisöt, järjestöt ja kerhot sekä yksityiset esiintyjät järjestivät vanhuksille viihdytystilaisuuksia, joihin myös vanhusten asuintalon asukkaat olivat tervetulleita. Kaikilla osastoilla oli televisiovastaanottimet. Huollettavien käyttöön tilattiin 53 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä. Huollettaville järjestettiin kolme retkeä, nim. Suitian kuntoutuslaitokseen, Salmen ulkoilualueelle ja Hämeenlinnaan. Lisäksi järjestettiin tori- ja teatterimatkoja.

Huollettavien työ ja askartelu. Askarrutustoimintaan osallistui kertomusvuonna 98 huollettavaa, joista 27 päiväosastolta. Askarteluvalmisteiden kokonaismyynti oli 13 963 mk. Myyntipäiviä järjestettiin joka kolmas viikko torstaisin. Myyjäiset pidettiin 22.11. Myynti niissä oli 3 356 mk.

Päiväkoti. Päiväkoti toimi arkisin enin-

tään henkilökunnan yhden työvuoron pituisen ajan. Hoidosta ei peritty korvausta. Päiväkodissa hoidettavat saivat yhden aterian ja kahvitarjoilun päivittäin sekä tilaisuuden kylpemiseen ja saunassa käyntiin. Lisäksi he voivat osallistua askartelu- ja viihdytystoimintaan ja mahdollisuuksien mukaan saada myös laitoksen lääkärin tarpeelliseksi katsomaa fysikaalista ym. hoitoa.

Päiväkodissa kävi yht. 57 eri henkilöä, joista 37 miestä ja 20 naista. Vuoden lopussa oli osaston kirjoissa 40 vanhusta. Hoitopäiviä oli vuoden aikana 7 910.

Vanhusten asuintalo. Vuoden lopussa oli asukasmäärä 139 henkilöä, joista aviopareja 2 (miehiä 8 ja naisia 131). Asumispäiviä oli 50 823. Vanhin asukas oli 88-vuotias ja nuorin 62-vuotias.

Sairaanhoito ja muut palvelukset. Vanhainkodin apulaisylilääkäri tarkasti kaikki asuintaloon muuttaneet. Kertomusvuonna oli 21 päivystävän lääkärin käyntiä. Sairaanhoitajat suorittivat 632 kotikäyntiä vanhusten asuntoihin, sosiaalihuoltaja kävi 296 kertaa, jonka lisäksi asukkaat kävivät sosiaalihuoltajan luona 620 kertaa ja naisvahtimestari 968 kertaa vanhusten luona. Suursiivous tehtiin kaikissa asunnoissa 2 kertaa vuodessa.

Askartelu. Työtuvat huolehtivat asuintalossa asuvien vanhusten askarrutuksesta. Askarteluun osallistui 40 naista. Askartelurahaa maksettiin 2 488 mk eli keskim. 10 mk askartelijaa kohti kuukaudessa.

S u u r s u o n v a n h a i n k o t i

Laitoksessa on 260 laitossairaalapainikaa ja päiväkoti, jossa on 40 painikaa.

Laitossairaalaassa hoidettiin kertomusvuonna 368 henkilöä, joista 38 miestä ja 330 naista. Näistä oli huoltoaputapauksia 31 miestä ja 284 naista. Hoitopäiviä oli 94 789, joista tuli huoltoaputapausten osalle 78 554 eli 82.9 % ja itsemaksavien osalle 16 235 hoitopäivää eli 17.1 %.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 5 902 731 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	68 879
Luontoisedut	12 310
Vuokrat	122 615
Muut tulot	68 412
Yhteensä	272 216

Menot ja tulot jakautuivat osastoittain seuraavasti:

	menot	tulot
hoivaosasto	5 816 415	272 216
päiväkoti	86 316	—
Yhteensä	5 902 731	272 216

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohti oli 61.36 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuihin ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 58.49 mk.

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin. Kustannukset päiväkodin osalta olivat 8.93 mk hoidettavaa ja päivää kohti.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat 2.97 mk henkilöä ja päivää kohti.

Lääkärinhoito. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 1 034, joista 232 oli päiväkodista. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 14 888 ja muualle tutkittavaksi lähetettiin 1 785 näyttettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 438 ja fysioterapiahoidoa annettiin 6 430 kertaa. Ryhmävoimistelutilaisuuksia oli 26, joihin osallistui 230 henkilöä. Muiden sairaaloiden poliklinikoille lähetettiin hoitoon ja tutkimuksiin yhteensä 585 potilasta sekä Kustaan-kartanon ja Koskelan röntgenosastoille tutkimuksiin yhteensä 576 potilasta.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Harvinaisuuksia oli 403 ja ehtoollisjumalan-

palveluksia 17. Yhteisiä juhlia oli 5, lisäksi useat kuorot vierailivat laitoksessa. Henkilökohtaista sielunhoitotyötä tehtiin keskustelujen muodossa. Kirjastosta huolehti kaupungin laitoskirjasto. Kirjastonhoitaja kiersi kerran viikossa kirjavaunun kanssa päiväkodissa sekä jokaisella osastolla. Tämän lisäksi kirjasto oli avoinna kaksi kertaa viikossa. Kirjoja lainattiin 5 113. Huollettavien käytön tilattiin 92 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä.

Viihdytystoiminta. Sairaalapalvelulle vuokrattu kanttiini palveli huollettavia entiseen tapaan. Kaikilla osastoilla oli televisiovaatanottimet. Vanhuksille järjestettiin 3 teatteriesitystä laitoksessa ja elokuvaesityksiä oli 2. Lisäksi oli erilaisten yhteisöjen kuin myös yksityisten järjestämiä musiikkiesityksiä. Hoivaosastojen potilaille järjestettiin 2 retkeä, joista yksi Poliohuolto-yhdistyksen Kaislaranta-kotiin ja toinen Stansvikiin, Kunnallisvirkamiesyhdistyksen kesäkotiin. Päiväkotilaiset tekivät vastantekoretken Rajamäelle, kesäretken Raaseporin linnoitukseen sekä Hämeenlinnaan. Lisäksi tehtiin useita retkiä Kauppatorille.

Huollettavien työ ja askartelu. Askarrutustoimintaan osallistui kertomusvuonna 124 huollettavaa, hoivaosastoilta 89 ja päiväkodista 35. Askarteluvalmisteiden kokonaismyynti oli 20 707 mk, josta omaan käyttöön tarkoitettujen valmisteiden osuus 835 mk. Päiväkodin huollettavat saivat työainekustannusten ja myyntihinnan erotuksen itselleen askartelurahana. Askartelutuotteiden myynti oli kerran viikossa. Tavanomaisen askartelutyön lisäksi oli myös keittiötoimintaa, jota leipomisen ja kahvin keiton muodossa harrastettiin yhteiseksi iloksi. Joulun tienoissa järjestettiin joulumyyjäiset.

Päiväkoti. Päiväkoti toimi samojen periaatteiden mukaan kuin Riistavuoren päiväkoti. Päiväkodissa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 46 henkilöä, joista 31 naista ja 15 miestä. Hoitopäiviä oli 9 668. Suurin osa päiväkodissa käyneistä oli 70—80 -vuotiaita.

Myllypuron sairaskoti

Myllypuron sairaskoti valmistui kesällä 1970. Laitoksessa on 220 laitossairaalaapaikkaa. Kertomusvuonna hoidettiin 252 henkilöä, joista miehiä 66 ja naisia 186. Hoitopäiviä oli 27 694 eli keskimäärin 110 päivää henkilöä kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 2 846 092 mk.

Tulot	mk
Ateriamaksut	25 397
Luontoisedut	1 368
Vuokrat	43 279
Muut tulot	3 920
Yhteensä	73 964

Bruttokustannus hoidettavaa ja päivää kohden oli 102.77 mk ja nettokustannus eli laitoksen tulot vähennyksinä huomioon otettuina ilman hoitomaksutuloja vastaavasti 100.10 mk. Kysymyksessä oli ensimmäinen toimintavuosi, jolloin kustannukset olivat tavallista korkeammat.

Potilasmaksut eivät sisälly tuloihin.

Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokailusta olivat 2.52 mk henkilöä ja päivää kohden.

Lääkärihoito. Sairaskodin lääkäri kävi joka päivä kaikilla osastoilla ja varsinaisen lääkärikerroksen hän teki kerran viikossa. Poliklinikkakäyntien lukumäärä oli 86 ja muille poliklinikoille lähetettiin 96 henkeä. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 8 629 ja muualle tutkittavaksi lähetettiin 1 040 näytettä. Ekg-tutkimuksia suoritettiin 391. Röntgentutkimuksia, jotka suoritettiin aluksi Koskelan sairaskodissa ja myöhemmin Kustaankartanon vanhainkodissa, oli 191. Fysikaalista hoitoa annettiin 1 559 kertaa. Tämän lisäksi annettiin liikunnallista kuntoutushoitoa 9 167 kertaa.

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Kertomusvuonna ei sairaskodilla ollut vielä omaa sielunhoitajaa. Hartaustilaisuudet, joita oli 9, järjestettiin Herttoniemen ja Matteuksen seurakuntien toimesta. Helsingin kaupungin laitoskirjaston alaisuuteen kuuluva kirjasto avattiin 19.10. Kirjasto oli avoinna neljänä päivänä viikossa kaksi tuntia kerrallaan ja lisäksi kirjastonhoitaja kiersi kirjastovaunun kanssa kerran viikossa kaikilla osastoilla. Kirjastosta lainattiin kertomusvuonna 1 275 teosta. Huollettavien käyttöön tilattiin 79 vuosikertaa päivä- ja aikakauslehtiä.

Viihdytystoiminta. Sairaskodin kanttiini vuokrattiin Uudenmaan Sairaanhoidtajayhdistyksen Sairaalapalvelulle. Viihdytystilaisuuksia järjestettiin yhteensä 14, joista 6 oli ulkopuolisten järjestämiä ja loput järjestettiin sairaskodin henkilökunnan toimesta.

Askartelutoiminta. Askartelutoimintaan osallistui toimintakautena elokuusta joulukuuhun 82 potilasta, joista päivittäin keskimäärin 18 potilasta. Askartelutuotteiden myynnistä saatiin 3 203 mk. Utteruusrahaa maksettiin yhteensä 1 396 mk.

Myllypuron vanhusten
asuintalo

Myllypuron vanhusten asuintalossa on 136 yksiötä. Talossa asui kertomusvuonna kaikkiaan 153 henkilöä, näistä miehiä 17 ja naisia 136. Kertomusvuoden lopussa oli asukkaita 143. Asumispäiviä oli 52 243. Vanhin asukas oli 88-vuotias.

Asuintalon menot olivat 396 657 mk ja tulot 134 284 mk. Huoltopäiväkustannus asukasta ja päivää kohti bruttomenojen mukaan oli 7.59 mk.

Sairaanhoidto. Asuintalon asukkailla ei ollut omaa lääkäriä, vaan he kävivät alue- ja yksityislääkäreiden vastaanotoilla ja lisäksi kaupungin poliklinikoilla. Kiireellisissä sairastapauksissa pyydettiin asukkaan luo joko aluelääkäri tai päivystävä lääkäri. Näitä

käyntejä oli 56. Kaupungin kotisairaanhoidaja teki kotikäyntejä 10 asukkaan luo, 27 asukasta oli yhteensä 48 kertaa sairaalahoidossa kaupungin eri sairaaloissa. Sairaalapäiviä oli 1 496.

Kotikäyntejä vanhusten luo tehtiin kaikkiaan 2 379, joista suurimman osan teki asuintalon hoitaja apulaisineen. Muita palveluksia suoritettiin 2 316 kertaa, joista mainittakoon ostospalvelu, lääkkeitten nouto apteekista, maksujen hoito, eläkkeitten nosto ja puhelinpalvelu.

Askartelu. Työtuvat huolehtivat asukkaiden askartelusta siten, että työtupien askartelutyönohjaaja kävi asuintalossa ohjaamassa vanhusten askartelutyötä. Askarteluun osallistui 17 naista. Työtuvat maksoivat askartelijoille työainekustannusten ja myyntihinnan erotuksen askartelurahana. Tätä rahaa maksettiin kertomusvuonna 1 955 mk ja sen suuruus vaihteli 2–44 mk:aan kuukaudessa askartelijaa kohti. Asukkaat ottivat myös osaa tehtäväluontoiseen askarteluun, johon kuului erilaisia asuintalon toimintaan liittyviä tehtäviä. Tehtäväpalveluun osallistui 11 henkilöä (2 miestä ja 9 naista), heidän yhteisesti saamansa askarteluraha oli kertomusvuonna 3 000 mk.

Viihdytystoiminta. Asuintalon asukkaille järjestettiin kertomusvuonna 38 erilaista viihdytystilaisuutta, joista Herttoniemen seurakunta järjesti 27, eri piirit 4 ja oma johto 7. Tämän lisäksi ovat asukkaat saaneet vapaa- ja alennuslippuja teatteriin, elokuviin, oopperaan yms. Retkistä mainittakoon vesibussiretki Suomenlinnaan ja Kivisaareen, kiertoajelu kaupungilla, jolloin käytiin Vanhusten Viikon näyttelyssä, Työsuojelunäyttelyssä yms. Vanhukset osallistuivat myös Herttoniemen seurakunnan retkiin ja olivat muutenkin mukana seurakuntatoiminnassa.

Pihlajamäen asuintalo

Pihlajamäen asuintalossa on 247 yksiötä. Kertomusvuonna asui asuintalossa kaikkiaan 331 vanhusta, joista 82 miestä ja 249 naista. Vuodelle 1971 siirtyi 312 asukasta. Asumispäiviä oli 113 164. Talon vanhin asukas oli 87-vuotias ja nuorin 61-vuotias.

Asuintalon menot olivat 815 068 mk ja tulot 438 446 mk. Bruttokustannus asukasta ja päivää kohti oli 7.20 mk.

Sairaanhoido. Asuintalon kerhosiivessä sijaitsee Pihlajamäen aluelääkärin vastaanotto ja sairaanhoitoasema. Asuintalosta käytiin aluelääkärin vastaanotoilla ja lisäksi kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Aluelääkäri tai päivystävä lääkäri suoritti 61 käyntiä kiireellisissä sairaustapauksissa. Kotisairaanhoidaja kävi 11 henkilön luona ja henkilökunta teki kotikäyntejä sairaustapauksissa. Sairaalahoidossa oli 79 henkilöä yhteensä 103 kertaa, sairaalassaolopäiviä oli 2 200. Kotikäyntejä asuintalon puolesta tehtiin 2 813 ja muita palveluksia mm. lääkkeitten noutoa, maksu- ja puhelinpalvelua yms. 427 kertaa.

Askartelu. Työtuvat huolehtivat asuintalossa asuvien askartelusta siten, että työtupien askartelunohjaaja kävi asuintalossa viitenä päivänä viikossa. Askarteluun osallistui 31 henkilöä, 28 naista ja 3 miestä. Askartelurahaa maksettiin yhteensä 3 561 mk. Asukkaat ottivat myöskin osaa tehtäväluontoiseen askarteluun, joka käsittää erilaisia talon toimintaan liittyviä tehtäviä. Tähän osallistui 13 henkilöä, joille maksettiin askartelurahaa kertomusvuonna yhteensä 2 070 mk.

Viihdytystoiminta. Pihlajamäen seurakuntapiiriin työntekijät pitivät asukkaille Kulaisen Iän kerhoa kerran viikossa. Seurakuntasisaren ohjaama keskustelupiiri toimi kertomusvuoden syksystä alkaen kerran viikossa. Markuksen seurakunta järjesti ruotsinkielisille asukkaille kerhotoimintaa samoin kerran viikossa. Pukimäki-Pihlajamäki Eläkeläiset -yhdistys järjesti kerhotoimintaa joka toinen viikko. Kerhojen toimesta järjestettiin

retkiä ja leirejä. Asuintalon toimesta järjestettiin viihdytystilaisuuksia ja retki Messilän lomakeskukseen ja sen jälkeen Hollolan kirkkoon. Osa asukkaista oli mukana Mainos-television järjestämässä tilaisuudessa Runeberg-laivalla, missä nauhoitettiin »Hopealan-koja»-nimistä ohjelmaa. Aukkaat saivat alennus- ja vapaalippuja elokuva-, teatteri-, ooppera- ja konserttiesityksiin. Helsingin kaupungin kirjastoauto pysähtyi kerran viikossa asuintalon pihalle. Kuntovoimistelukertoja oli 231 ja niihin osallistui 58 asukasta yhteensä 1 801 kertaa.

P u k i n m ä e n a s u i n t a l o

Pukimäen asuintalon A-talossa on 117 yksiötä, jotka on tarkoitettu yksinäisille vanhuksille. C-talossa on kaksi yksiötä, joista toinen on toimistona ja toinen vuokrattu terveydenhoitovirastolle Pukimäen lastenneuvolan käyttöön. Ensimmäiset asukkaat muuttivat Pukimäen asuintaloon joulukuussa 1969. Kaikissa yksiöissä oli asukkaat 23.2. mennessä. Vuoden lopussa talossa asui 118 henkilöä. Kaikkiaan talossa asui kertomusvuonna 124 henkilöä, joista 116 naista ja 8 miestä. Asumispäiviä oli 42 426. Vanhin asukas oli 86-vuotias ja nuorin 58-vuotias.

Asuintalon menot olivat 227 190 mk ja tulot 186 655 mk. Bruttokustannus asukasta ja päivää kohti oli 5.35 mk.

Sairaanhoito. Asuintalon asukkaat kävivät aluelääkäreiden vastaanotoilla ja kaupungin sairaaloiden poliklinikoilla. Kiireellisissä sairaustapauksissa kävi alue- tai päivystävä lääkäri potilaan luona 22 kertaa. Sairaalahoitossa oli 24 henkilöä yhteensä 35 kertaa ja sairaalassaolopäiviä oli 668. Kotisairaanhoitaja kävi 6 henkilön luona. Helsingin Kotiapu-toimiston kautta sai kotiapua 20 henkilöä. Asuintalon henkilökunnan tekemiä kotikäyntejä oli 1 116 ja muita palveluja 1 300.

Askartelu. Askartelutilaksi kunnostettiin yksi asuintalon ulkoiluvälinevarasto, mutta toiminnan aloittaminen siirtyi seuraavaan

vuoteen. Tehtäväluontoiseen askarteluun osallistui 8 henkilöä, ja he saivat askartelurahaa yhteensä 674 mk.

Viihdytystoiminta. Kerhohuoneessa oli kerran viikossa Malmin seurakunnan järjestämä hartaustilaisuus. Pukimäen Eläkeläiset -yhdistyksen kerho kokoontui samoin kerran viikossa huhtikuusta lähtien. Asuintalon asukkaiden oma laulukerho kokoontui kerran viikossa syyskuun alusta lukien. Eri yhteisöt järjestivät asukkaille useita retkiä ja asuintalon toimesta tehtiin retket Luukkaan ulkoilualueelle ja Hämeenlinnaan, jolloin tutustuttiin Hattulan vanhaan kirkkoon ja Aulangon luonnonpuistoon. Aukkaat saivat myöskin vapaa- ja alennuslippuja teatteri- ja elokuvaesityksiin.

T e r v a l a m m e n t y ö l a i t o s

Uusi huoltolarakennus valmistui kertomusvuoden helmikuussa. Huoltolapaikkoja oli sen jälkeen 180, josta 78 huoltola- ja 102 työlaitospaikkaa.

Huollettavat. Laitoksen kirjoissa oli vuoden aikana yht. 1 513 miestä, mutta heistä oli osa lomalla, vankilassa, karkumatalla tai sairaalassa.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 64 henkilöä. Kirjoissa olevien määrä vuoden päättyessä oli 1.1.1971 voimaan tulleen huoltoapulain muutoksen johdosta vain 2.

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain nojalla oli kirjoissa vuoden aikana huoltolaosastossa 947 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 171.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli kirjoissa 378 miestä. Näistä oli laitoksessa kertomusvuoden aikana olleita yhteensä 187 miestä. Kirjoissa olevien määrä oli vuoden päättyessä 229.

Hoitopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 54 962. Ne jakaantuivat seuraavasti:

	Hoitopäiviä v. 1970 v. 1969	
Huoltoapulain nojalla hoidetut	4 648	6 909
PAV-lain nojalla hoidetut	38 368	25 833
Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla hoidetut	11 946	13 755
Yhteensä	54 962	46 497

Hoitopäivien luku nousi edellisestä vuodesta 8 465:llä.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 1 188 752 mk ja bruttotulot 725 290 mk. Maatilan tappio kertomusvuodelta oli 69 194 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 21.63 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 8.43 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 9.69 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, sikala-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 32 747 työpäivää. Heidän laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 57 359 mk:n arvosta, mistä summasta 46 812 mk oli lapsen elatusavun tur-

vaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta. Huollettaville järjestettiin mahdollisuuksien mukaan ja kunkin työkyvyn huomioon ottaen työterapiaa.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla oli huollettavien käyntien luku 2 334. Erikoistutkimuksissa oli poliklinikoilla 778 käyntiä. Hammaslääkärikäyntien luku oli n. 676. Laitoksen sairausosastolla hoidettiin 28 potilasta, joiden hoitopäivien lukumäärä oli 276.

Henkinen huolto. Ryhmäterapiatilaisuuksia järjestettiin kahtena iltana viikossa, lisäksi oli yksilöterapiaa. AA-kerho kokoontui edelleen laitoksessa ja Helsingin AA-kerhoista oli useita vierailuja.

Huollettavat harrastivat vapaa-aikanaan urheilua kuten lento- ja jalkapalloa sekä keillä myös kalastusta.

Viihderyhmä järjesti useita tilaisuuksia pääasiassa omin voimin, mutta mukana oli myös ulkopuolisia esiintyjä. Laitokseen perustettiin pieni mieskuoro.

Kansan Raittiusapu -yhdistys järjesti raittiusviikolla raittiusjuhlan. Lisäksi erilaiset uskonnolliset yhdistykset järjestivät harvataustilaisuuksia ja kuorovierailuja laitoksessa 37 kertaa.

Huollettavien käytössä oli radio, televisio, sanoma- ja aikakauslehtiä, kirjasto, harrastusvälineitä ym.

3. Irtolaishuolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 480 eri henkilöä, joista 306 (ed. v. 321) miestä ja 174 (222) naista.

Kaikista huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 179 (198).

Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain

niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä. Myös eripainoksen taulukkolitteissa on numerotietoja.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	29	9.5	52	29.9	81	16.9
Työn vieroksuminen	164	53.6	80	46.0	244	50.8
Kerjuu	22	7.2	5	2.9	27	5.6
Ammattihaureus	—	—	34	19.5	34	7.1
Muu peruste ¹⁾	91	29.7	3	1.7	94	19.6
Yhteensä	306	100.0	174	100.0	480	100.0

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 44.4 % joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 31.1 % kuljeksivan elämän ja 15.6 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti (taulukkoa laadittaessa on otettu huomioon kuhunkin irtolaiseen vuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide):

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	63	20.6	31	17.8	94	19.6
Kotikuntaan lähettäminen	7	2.3	7	4.0	14	2.9
Irtolaisvalvonta	103	33.6	32	18.4	135	28.1
Työlaitos	56	18.3	42	24.1	98	20.4
Pakkotyö	—	—	2	1.2	2	0.4
Jälkivalvonta	77	25.2	60	34.5	137	28.6
Yhteensä	306	100.0	174	100.0	480	100.0

Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 7.2 %, jäi varoitusasteelle 46.4 %, valvontaasteelle 30.2 %, työlaitoksessa oli 11.2 % ja jälkivalvonnassa 5.0 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä oli oikeus tehdä esitys irtolaisen työlaitokseen tai pakkotyöhön lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä oli kahden viimeisen vuoden

kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksessa oli kaikkiaan 14 341, joista 7 478 oli miesten ja 6 863 naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisäätty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisäätty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	216	70.6	108	62.1	324	67.5
Naimisissa	40	13.1	32	18.4	72	15.0
Leskiä	2	0.6	4	2.3	6	1.2
Eronneita	48	15.7	30	17.2	78	16.3
Yhteensä	306	100.0	174	100.0	480	100.0

Aviottomina syntyneitä ¹⁾ oli kaikista irtolaisista 32 eli 6.7 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 4.6 % ja naisista 10.3 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ²⁾ %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50 v — %	Yht. %
Miehiä	7.2	33.0	30.1	22.9	6.8	100.0
Naisia	19.0	40.2	17.2	16.1	7.5	100.0

¹⁾ Tunteamatonta syntyperää olevat mukaanluettuina. — ²⁾ Irtolaiskäsittelyä ei sovelleta 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 227 eli 47.3 % kaikista, mie-

histä erikseen 175 eli 57.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 46.9 %.

4. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto

Huollettujen lukumäärä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollosta annetun lain mukaisten huoltotoimenpiteiden alaisena oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 551 henkilöä. He jakaantuivat seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut	2 696	147	2 843
Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut	654	54	708
Yhteensä	3 350	201	3 551

PAV-lain mukaisesti päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjätapauksina on viime vuosina huollettu eri henkilöitä seuraavasti:

Vuosi	Varsinaisena väärinkäyttäjänä	Nuorena väärinkäyttäjänä	Yhteensä
1963	3 080	1 031	4 111
1964	3 284	1 008	4 292
1965	3 795	1 149	4 944
1966	4 242	1 273	5 515
1967	4 439	1 472	5 911
1968	3 725	1 175	4 900
1969	2 750	625	3 375
1970	2 843	708	3 551

Edellä esitetyt luvut kuvaavat PAV-huollossa olleitten henkilöitten lukumäärää. Luvut eivät siis ilmaise alkoholin yms. väärinkäyttäjien määrää.

Seuraavassa selvityksessä on ensin käsitelty varsinaisina väärinkäyttäjinä huolletut ja sen jälkeen nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huolletut henkilöt.

Varsinaisina väärinkäyttäjinä huollettuja henkilöitä oli kertomusvuonna siis 2 843. Kertomusvuonna kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 146 miestä ja 111 naista eli yhteensä 2 257 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jat-

kohuoltoa, kun sen sijaan vasta kertomusvuonna huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 550 (ed. v. 378) miestä ja 36 (28) naista eli kaikkiaan 586 (406) henkilöä.

Huollon peruste. Huoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat väärinkäyttäjät seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	16	0.6	—	—	16	0.6
Rattijuoppous	3	0.1	—	—	3	0.1
Häiriö tai pahennus	764	28.3	49	33.3	813	28.6
Päihitystapaukset	494	18.3	24	16.3	518	18.2
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	8	0.3	—	—	8	0.3
Ansiotyön laiminlyönti	6	0.2	1	0.7	7	0.2
Rasitus	4	0.1	4	2.7	8	0.3
Huoltoavun tarve	9	0.4	3	2.1	12	0.4
Vapaaehtoisuus	1 392	51.7	66	44.9	1 458	51.3
Yhteensä	2 696	100.0	147	100.0	2 843	100.0

Huoltotoimenpiteet. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien jakautuminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun

toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	242	9.0	7	4.8	249	8.8
Valvonta	474	17.6	51	34.7	525	18.5
Huoltola (päätos)	98	3.6	5	3.4	103	3.6
Huoltola (täytäntöönpantu)	895	33.2	50	34.0	945	33.2
Sairaala- tai muu laitoshoido	632	23.5	30	20.4	662	23.3
Jälkivalvonta	179	6.6	4	2.7	183	6.4
Hoitokodit	176	6.5	—	—	176	6.2
Yhteensä	2 696	100.0	147	100.0	2 843	100.0

Uusista päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä jäi neuvonta- ja ohjausasteelle 27.3 %, valvontaan 15.5 %, täytäntöön

pannussa huoltolahoidossa oli 34.5 %.

Siviilisääty. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät väärinkäyttäjät seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 299	48.2	42	28.6	1 341	47.2
Naimisissa	843	31.3	57	38.8	900	31.7
Leskiä	39	1.4	10	6.8	49	1.7
Eronneita	511	19.0	38	25.8	549	19.3
Tuntematon	4	0.1	—	—	4	0.1
Yhteensä	2 696	100.0	147	100.0	2 843	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet huollossa olleista varsinaisista väärinkäyttäjistä olivat:

	—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50 v —	Kaikkiaan
Luku	75	377	711	953	727	2 843
%	2.6	13.3	25.0	33.5	25.6	100.0

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä oli lääkeaineiden väärinkäyttäjii 23, joista 8 naista. Suurin osa lääkeaineiden väärinkäyttäjistä oli 30–49 -vuotiaita. Morfiinin yms. käyttäjiä oli 6, muun lääkeaineen käyttäjiä 4 ja 13 käytti alkoholin lisäksi lääkeainetta.

Nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä huol-

letuista 708 henkilöstä oli 654 miespuolista ja 54 naispuolista. Heistä oli 161 ollut jo aikaisemmin huollon kohteena; uusia oli siten 547.

Huoltotoimenpiteet, siviilisäät. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyvät ko. huollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Neuvonta ja ohjaus	625	95.6	51	94.4	676	95.5
Valvonta	29	4.4	3	5.6	32	4.5
Yhteensä	654	100.0	54	100.0	708	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 49 naista ja 498 miestä, sovellettiin 47 naiseen sekä 494

mieheen huoltotoimenpiteenä neuvontaa ja ohjausta ja muihin valvontaa.

Siviilisäät	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	619	94.7	49	90.7	668	94.4
Naimisissa	31	4.7	3	5.5	34	4.8
Leskiä	—	—	1	1.9	1	0.1
Eronneita	4	0.6	1	1.9	5	0.7
Yhteensä	654	100.0	54	100.0	708	100.0

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

Luku	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	480	228	708
%	67.8	32.2	100.0

Uusista tapauksista 18—20 -vuotiaiden osuus oli 76.3 %.

Asunnottomien alkoholistien huolto. Vaikka Helsingissä oli kertomusvuonna n. 3 500 miesten asuntola- ja yömajapaikkaa sekä naisia varten vastaavasti n. 400 paikkaa, oli paikoista talvella ajoittain puutetta. Huoltoviraston ja majoitustoiminnan harjoittajien yhteistoiminnan tuloksena on usean talven ajan toiminut huoltoviraston asunnottomien huoltotoimiston suojissa iltaisin majoitustoiminnan keskuselin, joka on auttanut asunnottomia majapaikan saannissa. Päihtyneitä

ei oteta varsinaisiin yömajoihin eikä asuntoloihin. Asunnottomia miesalkoholisteja, etupäässä korvikeaineiden väärinkäyttäjii varten on Helsingissä Porkkalantie 1:ssä Suoja-Pirtti-yhdistyksen hallinnassa miesalkoholistien ensisuoja. Sinne majoitettiin päivittäin kylmänä vuodenaikana 250—400 miestä ja kesällä 50—135 miestä. Valtaosa näistä miehistä oli taloussprii T:tä väärinkäyttäneitä miehiä. Talviaikana päihdytti näistä miehistä itsensä päivittäin ko. aineella 50—140 miestä, minkä vuoksi heidät ohjattiin ensisuojaan erillisiin selviämistiloihin. Kaikkiaan näitä asunnottomia alkoholisteja otettiin ensisuojaan 1.11.1969—31.10.1970 välisenä aikana 2 971 eri miestä. Moni näistä henkilöistä on ollut kertomusvuoden aikana ensisuojaan useamman kerran.

PAVI-huoltotoimisto ohjasi suojan toi-

mintaa PAVI-toimiston huoltotarkastajan valvontakäynnin ja sosiaalityöntekijän suojassa työskentelyn avulla. Tarvittaessa ohjattiin henkilö PAVI-toimistoon saamaan tarvittavaa huoltoa.

Asunnottomia, päihdyttäviä aineita väärinkäyttäviä helsinkiläisiä naisia varten avattiin 6.1.1970 Saarenkatu 4:ssä väliaikainen ensisuoja. Suoja toimi väliaikaistiloissa, joihin kerrallaan voitiin sijoittaa n. 20 ensihuollon tarvitsijaa, 28.4.1970 asti. Aukiolojakson aikana ensisuojuhuollon kohteeksi tuli 97 naista.

Pysyväisluonteinen naisten ensisuoja aloitti toimintansa välittömästi väliaikaissuojan sulkemisen jälkeen 29.4.1970 Pakilan kaupunginosassa Osuuskunnantie 14:ssä.

Samanaikaisesti pysyväisluonteisen naisten ensisuojan kanssa avattiin Helsingissä ensimmäinen naisalkoholistien hoitokoti. Sekä ensisuoja että hoitokoti sijaitsevat samassa rakennuksessa. Ensisuoja on tiloja 20 naiselle, hoitokodissa on paikkoja 18. Molemmat hoitopisteet ovat Kovaosaisten Ystävät -yhdistyksen hallinnassa, kuten väliaikainen naisten ensisuojuakin oli. Ensisuojan ja hoitokodin toimintaa ohjasi PAVI-huoltotoimiston huoltotarkastaja, jolla oli kolmena päivänä viikossa ensisuojaassa asiakasvastaanotto.

Naisten ensisuoja tarjoaa autettavilleen täysihoidon, hoitokodin asukkaille ateriointi kodissa on järjestetty tarvittaessa. Ensisuojan toimintaperiaatteet vastaavat miesten ensisuojaassa sovellettuja. Suojan yhteistointaelimet ovat samat kuin miesten ensisuojaalla, samoin yhteistointa jäljempänä selostetun etsintähuollon työryhmän kanssa. Monet ensisuojaan otetut voitiin edelleen siirtää hoitokotiin.

Naisten pysyväiseen ensisuojaan on auttamisjaksona 29.4.—31.10.1970 otettu 73 naista, hoitokotiin vastaavasti 33 naista (näihin eivät sisälly ensisuojaasta hoitokotiin otetut).

Etsintähuolto. Kertomusvuonna jatkettiin joulukuussa 1969 käynnistettyä etsintähuol-

totoimintaa asunnottomien alkoholistien keskuudessa. Tarkoitukseen käytettävissä olevalla huoltoviraston henkilöpakettiautolla PAVI-huoltotoimiston huoltotarkastaja ja sosiaalityöntekijä kävivät mahdollisuuksien mukaan, tarvittaessa yhteistointinnassa poliisilaitoksen huolto-osaston kanssa, päivittäin maastossa asunnottomien alkoholistien oleskelupaikoilla ja noutivat sieltä avuntarpeessa olevia, vapaaehtoisesti huoltoon haluavia asiakkaita. Etsintähuollon yhteistointapisteistä mainittakoon miesten ja naisten ensisuojaat, kaupungin sairaaloiden poliklinikat sekä desinfiointilaitos. — Etsintähuoltotoimintaa on rajoittanut kuljetusvälineen heikko kunto.

Toiminnan tärkeyttä kuvaa parhaiten se seikka, että toiminta kohdistui niin kehnossa kunnossa oleviin alkoholisteihin, että heitä ei otettu yleisiin asuntoloihin eikä yleisiin kulkuneuvoihin. Näitä henkilöitä haastateltiin maastossa kertomusvuoden aikana 2 200, joista naisia 60. Maastosta noudettiin huoltoon 2 576 asunnottomia, joista naisia 68 (sama henkilö on ollut mukana useamman kerran). Näistä vietiin sairaalahoitoon 220 henkilöä, joista 7 naista.

Vapaaehtoisesti hoitoon pyrkivien yksilö- ja ryhmäterapia. PAVI-huoltotoimiston käytössä ollut vuokrahuoneisto talossa Hämeen-tie 8 sanottiin irti 1.6. lukien. Sen tilalle saatiin 158 m² käsittävä huoneisto Hämeen-tie 54 alakerrasta. Huoneistossa tehtiin välttämättömät muutos- ja korjaustyöt. Kerhotoiminta voitiin jälleen aloittaa 2.9. Kerhon toiminta on vapaaehtoisuuteen perustuvaa yksilö- ja ryhmätyötä hoitoon haakeutuvien vapauttamiseksi päihteiden väärinkäytöstä.

Kerhohuoneisto pidettiin avoinna kaikkina päivinä, myös sunnuntaisin klo 9—22 välisenä aikana. Aukioloaikana huoneistoon oli vapaa pääsy jokaisella hoitoa hakevalla, päihdyttävien aineiden väärinkäytöstä kärsivällä henkilöllä.

Huoneisto oli kertomusvuoden aukiolo-

jaksojen kestäessä PAVI-huoltotoimiston käytössä jokaisena arkipäivänä klo 9—10.30 ja 12.30—17 sekä arki-iltoina paitsi lauantaisin klo 19—22. Tällöin huoneistossa oli valvojana vuorotellen kaksi PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijää, jotka päiväsai-kaan huolehtivat huoneistoon saapuvien henkilöiden yksilöhoidosta ja iltaisin PAVI-toimiston ja Toukolan hoitokodin tarpeita palvelevasta ryhmätoiminnasta.

Huoneisto oli myös Helsingin AA-kerhon käytössä kaikkina viikon päivinä. Huoltovirasto huolehti huoneiston vuokran, puhelin-kulujen ja sähkönkulutuksesta aiheutuvien menojen maksamisesta.

Kertomusvuoden aikana pidettiin varsinai-sissa kerhotiloissa Hämeentie 8:ssa ajalla 1.1.—31.5. ja Hämeentie 54:ssä ajalla 2.9.—31.12. yhteensä 252 kokousta, joista 114 PAVI-huoltotoimiston sosiaalityöntekijäin valvomana. Kokouksiin osallistuneiden lukumäärä oli 8 125 eli keskimäärin 32 henkilöä kokousta kohti. Kerholla käyntien määrä oli 23 494. Sosiaalityöntekijät suorittivat 2 052 henkilökohtaista keskustelua apua hakemaan tul-leiden päihdyttävien aineiden väärinkäyttä-jien asioiden hoitamiseksi. Samalla he jär-jestivät asunnon 41 henkilölle ja välittivät työpaikan 136 henkilölle.

Kerhotilojen puuttumisen aikana kokeili PAVI-huoltotoimisto kerhotoimintaa Pork-kalankatu 1 sijaitsevassa miesalkoholistien ensisuojaissa, jossa yksi sosiaalityöntekijä työskenteli yhteensä 159 tuntia. Hän suo-ritti 154 henkilökohtaista haastattelua ensi-suojaissa ja sen lähiympäristössä.

Kerhotoiminnasta kertomusvuoden aikana saadut kokemukset olivat myönteisiä. Tämä toimintamuoto liittyi tuloksellisesti päihdyt-tävien aineiden väärinkäyttäjien kuntoutta-miseen vapaaehtoisen avohuollon linjalla.

Nuorten henkilöiden AA-kerhotoiminta. AA-nuorisoryhmä »Hagiksen Nuoret» jatkoi toi-mintaansa Helsingin kaupungin nuorisotoi-miston Hakaniemen kerhokeskuksessa, Silta-saarenkatu 12 PAVI-toimistolle luovutta-massa huoneistossa. Kerhoiltoja pidettiin kol-mena iltana viikossa (maanantai, keskiviikko ja perjantai klo 18—22). »Krunikan Nuoret» kokoontuivat tiistaisin ja torstaisin klo 18—22 seurakuntien nuorisotoimiston huoneistos-sa Snellmaninkatu 19 A 2. Samoin jatkoi toimintaansa AA-nuorisoryhmä »Toive» lau-antaisin klo 18—21 Kriminaalihuolto- yhdis-tyksen huoneistossa Pengerkatu 30 sekä AA-nuorisoryhmä »Risteys» ent. »Käpylän nuo-ret», joka kokoontui lauantaisin klo 18—22 Kunnalliskodintie 6 C -talon kerhotiloissa ja AA-nuorisoryhmä »Sunnuntai» Vironkatu 6 A 19 Eva-Maria 3 -kodissa joka toinen sunnun-tai klo 14—17.

Kerhotoimintaan osallistuneet olivat yleen-sä 17—24 -vuotiaita.

Kerhotoiminnassa pidettiin yhteensä 308 ryhmäkokousta, joihin osallistui 5 255 hen-kilöä. Näitä ryhmäkokouksia samoin kuin kesäretkeilyjä ohjasi PAVI-huoltotoimiston osa-aikatyössä olevat sosiaalityöntekijät. Ke-sän aikana kertomusvuonna tekivät nuoriso-ryhmät 7 viikonloppuretkä Vuorilahden kesäkotiin. Retkipäiviä kertyi 21 ja retkiin osallistui 524 kerholaista tai heidän omais-taan. Kustannukset he keräsivät keskuudes-taan.

Nuorten AA-kerhotoiminta tarjoaa nuoril-le vapaaehtoisuuteen perustuvan ja omakoh-taiseen sekä keskinäiseen auttamiseen pyrki-vän hoitomuodon, joka täydentää lakisääteis-tä PAV-huoltotyötä erityisesti vaikeasti yhteiskuntaan sopeutuvien nuorten pa-rissa.

5. Toukolan hoitokoti

Toukolan hoitokoti, joka perustettiin v. 1963, jatkoi toimintaansa entiseen tapaan.

Hoitokodissa hoidettiin kertomusvuoden aikana 101 miestä. Vuoden aikana voitiin n. 670 pyrkijästä ottaa hoitokotiin vain 80 uutta asukasta. Hoitovuorokausien luku oli 8 120, joista itsemaksavien hoitovuorokausia 5 859 ja huoltolautakunnan maksamia 2 261. Bruttokustannukset asukasta ja hoitovuorokautta kohden olivat 15.06 mk ja nettokustannukset 7.97 mk.

Menot ja tulot. Hoitokodin menot ja tulot olivat:

Menot yhteensä 122 286 mk.

Tulot	mk
Hoitomaksut:	
Itsemaksavat	38 764
Huoltolautakunta	13 646
Henkilökunnan ruokailu	2 406
Vuokrat	1 817
Valtion apu	—
Muut tulot	952
Yhteensä	57 585

Nettomenot olivat 64 701 mk.

Hoitokodissa hoidettujen jakauma oli 31.12. seuraava:

Kodista poistui kuntoutuneina	35
Sairaalaan toimitettiin	1
Lyhytaikaisia asukkeja	11
Järjestyssääntöjen rikkomisen takia poistettiin	32
V:een 1971 jäi hoitokotiin	22
Yhteensä	101

Hoitokodissa pidettiin kertomusvuoden aikana 52 ryhmäkokousta, joihin osallistui 1 663 henkilöä. Lisäksi pidettiin 10 henkilökunnan ja asukkaiden yhteistä neuvottelukokousta sekä kaksi perheiltä. Henkilökohtaisen keskustelun muodossa hoidettiin 997 asiaa. Useimmat hoitokodista poistuneet osallistuivat myöhemminkin ryhmätoimintaan eri AA-ryhmissä.

Mainittakoon vielä, että hoitokodin asukkaat maksoivat kodissa ollessaan perheiden elatusmaksuja, sakkoja ja muita velkoja veronpidätysten lisäksi.

6. Sosiaalilääkärin toiminta

Sosiaalilääkärin päätehtävänä oli lakien edellyttämien lääkärintlausuntojen laatiminen päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjistä ja irtolaisista ja huolehtiminen tarvittaessa muistakin tutkimuksista ja lausunnoista sekä ensiavun luontoisen hoidon antaminen kiireellisissä tapauksissa em. henkilöille. Sosiaalilääkäri avusti myös huoltotoimistoja vaikeimpien huoltotapausten osalta ja osallistui kuntoutustoimikunnan työhön.

Kertomusvuonna tutkittiin ja hoidettiin sosiaalilääkärin toimesta 1 639 (ed. v. 1 300)

huollettavaa. Näiden käyntikertojen lukumäärä oli 2 179 (1 627). Uusia huollettavia oli 597 (466).

Kirjoitettujen lääkärintlausuntojen ja todistusten luku oli 1 688, poliklinista ensiapua annettiin 841 kertaa, muihin poliklinikoihin, sairaaloihin, yms. lähetettiin 56 huollettavaa. Sosiaalilääkäri antoi myös neuvontaa ja ohjausta huollettaville ja heidän omaisilleen sekä osallistui henkilökunnan työpaikkakoulutukseen ja yhteistyöhön muiden viranomaisten kanssa.

7. Juopumuspidätykset

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 15 075 eri henkilöä, joista miehiä 14 240 ja naisia 835. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 3 834 henkilöä enemmän. Ensikertaa pidätettyjä oli 4 601 ja syytteeseen asetettiin 8 henkilöä. Pidätyskertoja oli kaikkiaan 58 249. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 3.9 ja naisten osalta 2.9. Eniten pidätyksiä sattui elo- vähiten helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity päihdyttävien aineiden väärinkäyttä-

jinä 6 046, lisäksi nuorina tilapäisinä väärinkäyttäjinä rekisteröityjä 1 441 sekä irtolaisina 1 066.

Juopumuspidätykset jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Pidätyksiä oli Helsingissä yhteensä 62 706, joista 5 276 muualla asuvien pidätyksiä. Helsinkiläisten pidätyksiä oli yhteensä 58 249, joista 1 724 tapahtui Helsingin ulkopuolella. Lisäksi lastensuojeluvirastoon lähetettiin 905 alle 18 vuotiaitten juopumuspidätysilmoitusta, jotka eivät sisälly helsinkiläisten pidätyksiin (58 249).

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

8. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä tai yksinäisiä henkilöitä.

tammikuu ...	1 635	heinäkuu	1 234
helmikuu ...	1 445	elokuu	1 271
maaliskuu ...	1 458	syyskuu	1 425
huhtikuu	1 548	lokakuu	1 559
toukokuu ...	1 422	marraskuu ...	1 626
kesäkuu	1 378	joulukuu ...	1 550

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 6 694, joista yksi-

näisiä vanhuksia 2 865. Toimistoon tehtiin 10 637 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi, mutta huomattava osa pyynnöistä jouduttiin hylkäämään työvoimapulan vuoksi.

Kodinhoitajat suorittivat kaikkiaan 40 805 työpäivää ja kotiaavustajat 5 765 työpäivää. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 85 613 mk. Kodinhoitotyöstä aiheutuneet kustannukset olivat kodinhoitajien osalta 8.54 mk/t brutto (nettokust. 5.98 mk) ja kotiaavustajien osalta 6.58 mk/t brutto (nettokust. 6.40 mk).

9. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto, toipilasraha, sotilasavustukset ja vanhusten asumistuki

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 1 248 opiskelijaa. Heille valtion varoista maksettujen apu-

rahojen ja lainojen yhteinen määrä on 279 010 mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 65 230 mk sellaisille

helsinkiäisille opiskelijoille, joiden valtiolta saama tuki oli riittämätön tai jotka muusta syystä olivat erikoisen tuen tarpeessa opiskeluaikanaan.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 1 421 invalidia. Lääkintähuoltoa sai 902 invalidia sairaalahoitona jälkihoitoineen sekä tekojäseniä, tukisidoksia, invalidipyöriä, kuulolaitteita yms. apuvälineitä. Lääkintähuoltomenojen kokonaismäärä oli 310 661 mk.

Koulutusmenoja maksettiin 43 vammaiselle ja 3 perhettä sai huoltorahaa. Koulutusmenojen kokonaismäärä oli 35 050 mk. Työvälineiden ja raaka-aineiden hankintaan tai oman yrityksen perustamiseen sai taloudellista tukea 31 invalidia, joille maksettiin avustuksina ja lainoina yht. 54 572 mk.

Invalidirahan saajia oli kertomusvuoden lopussa 2 166, joista sokeita tai heikkonäköisiä oli 301.

Työhuoltoon varatusta määrärahasta maksettiin 47 invalidille yht. 16 543 mk avustuksena apuvälineiden hankintaan, koulutukseen yms. sekä 1 invalidille kunnallisena elinkeinoapuna raaka-aineiden hankintaan 242 mk.

Sokeiden asumistukea maksettiin 9 varattomalle tai vähävaraiselle sokealle yht. 12 019 mk.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 24 sotaorvolle kaikkiaan 13 745 mk.

Työhuoltotoimisto antoi kaikkiaan 5 899 lausuntoa tai esitystä.

Tuberkuloosi- ja reumapotilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 227 henkilölle yht. 149 334 mk. Tuberkuloositopilaita oli 218 ja reumaatikkoja 9. Toipilasrahaa maksettiin varattomalle toipilaille 250 mk kuukaudessa, vähävaraiselle 180 mk kuukaudessa ja tyydyttävässä taloudellisessa asemassa olevalle 90 mk kuukaudessa. Toipilasraha maksetaan enintään kuuden kuukauden ajalta. Poikkeustapauksissa voidaan toipilasrahaa vielä antaa lisää kolmelta kuukaudesta.

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla 644 tapauksessa kaikkiaan 934 555 mk.

Vanhusten väliaikaista asumistukea maksettiin v:n 1969 loppuun saakka. Kertomusvuoden alusta lukien tuli voimaan laki kansaneläkkeisiin liitetystä asumistuesta. Samasta ajankohdasta lukien maksettiin vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää eräin edellytyksin niille henkilöille, jotka joulukuussa 1969 olivat saaneet vanhusten väliaikaista asumistukea ja joiden kansaneläkelaitokselta saama asumistuki oli pienempi kuin vanhusten väliaikainen asumistuki oli ollut tai joiden anomuksen kansaneläkelaitos oli kokonaan hylännyt. Vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää maksettiin kertomusvuonna 435 vanhukseksi tai vanhuspariskunnalle yht. 154 096 mk. Asumistuen lisän saajista oli yksinäisiä naisia 295, yksinäisiä miehiä 35 ja aviopareja 105. Alivuokralaisia oli yhteensä 67.

Vanhusten virkistystoiminta. Kertomusvuonna aloitettiin kokeilumielessä huoltoviraston järjestämä vanhusten virkistystoiminta.

Virkistystoiminnan piiriin kuuluivat lähinnä yli 60-vuotiaat huoltotoimistojen ja kodinhoitotoimiston asiakkaat sekä kotisairaanhoidossa olevat potilaat. Edellytyksenä pidettiin yleensä kansaneläkkeen täyttää tuki-osaa, koska määräraha ei riittänyt laajempaan toimintaan.

Virkistystoiminnan tarkoituksena on osaltaan torjua laitoshoidon ulkopuolella eli kotonaan asuvien henkilöiden yksinäisyyttä, turvattomuutta, sopeutumattomuutta jne. Tämän lisäksi toiminnan tarkoituksena on koordinoita ja kehittää järjestöjen harjoittamaa vanhusten virkistystoimintaa.

Kertomusvuonna järjestettiin mm. 12 teatterinäytöstä, kaksi elokuvaesitystä, kaksi kirkkokonserttia, neljä juhlaa ja 14 retkeä. Näihin osallistui yhteensä yli 5 000 henkilöä. Lisäksi järjestettiin tiedotustilaisuuksia virkistystoimintaa harjoittavien järjestöjen ja

kaupungin eräiden virastojen ja laitosten edustajille.

Vanhusten virkistystoimintaan käytettiin

palkkausmenoja lukuun ottamatta 10 534 mk. Lisäksi avustettiin vanhusten virkistystoimintaa harjoittavia järjestöjä.

10. Huoltolautakunnan työtuvat

Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä vointiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 116 ja työsuhteessa olevia 26. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät työskentelivät Koskelan sairaskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten vuode- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen sekä verhotyöt kaupungin laitoksille. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulun oppilaille oli niinkään työtupien tehtävänä.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 123, tammikuussa ja pienimmillään, 100, joulukuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 136. Työpäiviä oli koko vuonna 27 692, niistä huoltosuhteessa olevien 21 878 ja työsopimussuhteessa olevien 5 814. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskim. päiväansio oli 36.00 mk ja huollettavien keskim. päiväpalkkio 6.86 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä tai sen korvauksena 4.99 mk, mikä maksettiin myös vapaalauantailta ja arkipäivien kohdalle sattuvilta juhlapäiviltä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 2 673 842 mk ja bruttotulot 2 171 175 mk, joten nettomenoiksi jäi 502 667 mk.

Ekäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä. Sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asuk-

kaita estää joutumasta suoranaisten huoltoavun varaan. Suurimmalle osalle em. työntekijöistä työtuvat merkitsi suojatyöpaikkaa, mutta usealle se oli myös kuntouttamis-, työkokeilu- ja työhönvalmennuspaikka. Kuntouttamistarkoituksessa otettiin työtupiin mm. Hesperian ja Nikkilän sairaaloiden jälkihuollossa olevia psykiatrisia toipilaita 37 henkilöä. Näiden kuntouttamisesta saadut kokemukset olivat myönteisiä.

Vanhusten askarrutustoiminta. Kertomusvuonna teetetyt työt olivat pääasiallisesti erilaisia tekstiilitöitä. Vuoden alussa oli askartelutyössä mukana 167 ja lopussa 151 vanhusta; askartelusta poistui vuoden aikana 39 ja uusia tuli 23.

Kotikäynnejä tehtiin vuoden aikana 1 609 ja vanhusten käynnejä työtupien askarrutuksessa oli 3 787. Askartelurahoja maksettiin vanhuksille yht. 30 637 mk ja askartelutuotteita myytiin 56 094 mk:n arvosta. Suurin yksityisen vanhuksen kertomusvuoden aikana saama askartelurahamäärä oli 2 207 mk ja pienin 20 mk.

Kertomusvuoden lopussa askartelutyössä mukana olleitten vanhusten keski-ikä oli n. 74 vuotta, vanhin oli 91-vuotias. Vanhusten askartelutuotteiden myynnin hoiti Kallion virastotalon ala-aulassa oleva myymälä sekä Pihlajamäen vanhusten asuintalossa oleva askarrutustuotteiden myymälä.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

11. Sosiaalivoin jakelu

Valtioneuvoston 15.1.1970 antaman päätöksen nojalla myytiin ns. sosiaalialennusvoita tammi-toukokuussa kertomusvuonna eräille väestöryhmille. Tästä päätöksestä kunnalle aiheutuvat tehtävät määrättiin Helsingin huoltolautakunnan suoritettavaksi. Huoltoviraston toimesta lähetettiin 1.1.—30.4.70 välisenä aikana kirjatuissa kirjeissä 17 328 sosiaalivoin saantiin oikeutetulle henkilölle sosiaalialennusvoihin oikeuttavia kortteja yhteensä 68 374.

Nämä jakaantuivat seuraavasti:

Jakeluperuste	korttien saajia	korttien luku
Kansaneläkkeen tukilisän saajat	12 252	49 040
Perhelisän saajat	1 990	7 948
Erityislapsilisän saajat	1 899	7 575
Työttömyyskassan avus- tusta saavat	1 187	3 811
Yhteensä	17 328	68 374

Huoltotoimen kustannukset

1. Tulot ja menot

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja meno-
jen jakautumisen eri ryhmiin.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	15 115 000	17 284 169 ¹⁾
Koskelan sairaskoti:		
Poliklinikkatulot	48 000	41 154
Ateriamaksut	323 700	286 066
Luontoisedut	16 000	15 496
Vuokrat	352 264	331 277
Muut tulot	199 000	260 504
Kustaankartanon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	85 500	82 313
Luontoisedut	3 825	3 848
Vuokrat	115 000	124 380
Muut tulot	97 500	114 049
Roihuvuoren vanhainkoti laitokseen:		
Ateriamaksut	74 100	70 453
Luontoisedut	5 612	8 369
Vuokrat	65 200	59 328
Muut tulot	35 700	58 980
Riistavuoren vanhainkoti ja asuintalo:		
Ateriamaksut	34 400	31 795
Luontoisedut	5 267	4 249
Vuokrat	215 872	212 038
Muut tulot	16 750	20 539
Suursuon vanhainkoti:		
Ateriamaksut	62 700	68 879
Luontoisedut	12 200	12 310
Vuokrat	118 254	122 615
Muut tulot	48 200	68 412
Myllypuron sairaskoti:		
Ateriamaksut	—	25 397
Luontoisedut	—	1 368
Vuokrat	—	43 279
Muut tulot	—	3 920
Vanhusten asuintalot	577 921	759 385
Toukolan hoitokoti	55 681	57 585
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitoksen tulot	326 503	356 957
Korvaukset valtiolta	288 600	368 333
Maatilan tulot	625 000	611 542
Työtuvat	1 805 000	2 171 175
Valtionapu kodinhoitotoiminnasta	630 000	812 807
Kodinhoitomaksut	98 500	85 613
Muut tulot	154 118	202 368
Yhteensä	21 611 367	24 780 952

¹⁾ Tästä on Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa ns. itsemaksavien ja yksityis-
paikoilla olleiden maksuja 1 698 728 mk.

Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	12 054 834	12 189 873
Huoltoapu:		
Lääkintäkustannukset	1 900 000	1 655 313
Hautauskustannukset	100 000	108 226
Muu huoltoapu	19 000 000	13 165 888
Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huolto	115 000	112 089
Irtolaishuolto	1 000	636
Työhuolto	130 000	82 015
Toipilasrahat	140 000	149 334
Vanhusten kodinhoito	160 000	159 086
Sokeiden asumistuki	15 000	12 019
Vähävaraisten äitien ja vanhusten lomamatka-avustukset ...	1 300	850
Vanhusten virkistystoiminta	15 000	14 490
Työtuvat	2 143 583	2 673 842
Koskelan sairaskoti	24 728 696	25 021 379
Kustaankartanon vanhainkoti	8 617 243	8 549 865
Roihuvuoren vanhainkoti laitoksineen	4 561 274	4 542 933
Riistavuoren vanhainkoti	3 208 343	3 204 371
Suursuon vanhainkoti	5 946 141	5 902 731
Myllypuron sairaskoti	—	2 733 417
Vanhusten asuintalot	1 591 258	1 435 651
Toukolan hoitokoti	132 518	122 286
Tervalammen työlaitos	1 203 535	1 188 752
Tervalammen maatila	799 220	680 735
Hoito sairaaloissa	4 685 000	4 639 600
Hoito muissa laitoksissa	6 200 000	5 745 607
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	2 134 200	2 138 977
Huoltolautakunnan käyttövarat	4 650 551	415 229
Yhteensä	104 233 696	96 645 194
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	26 839 270	21 852 929
Kaikkiaan	131 072 966	118 498 123

2. Huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna korvauksia annetusta huollosta seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lasten- suojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt ¹⁾	3 400 886	2 708 428	6 109 314
Toisilta kunnilta perityt	9 294	44 590	53 884
Yksityisiltä perityt	12 175 261	2 527 756	14 703 017
Yhteensä	15 585 441	5 280 774	20 866 215

¹⁾ Summaan sisältyy kertomusvuonna valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus. Kertomusvuoden ennakko sotilasavustuksista oli 720 000 mk. Tämä luku ei sisälly huoltolautakunnan tilinpäätökseen.

Pääosa yksityisiltä perityistä korvauksista kertyi kansaneläkkeistä.

Yksityisiltä perittyihin korvauksiin sisältyvät huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 74 henkilöltä työlaitoksessa suoritetun työn muodossa saadut korvaukset. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 15 203 mk.

Edellä mainittujen korvausten lisäksi suoritettiin Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon, Roihuvuoren ja Suursuon vanhainkodeissa hoidetut ns. itsemaksavat potilaat hoidon korvauksena 1 557 944 mk ja yksityispaikoilla olleet 140 784 mk.

Kodinhoidosta saadut tulot ja Tervalammen työlaitoksen osalta valtiolta saadut korvaukset sekä poliklinikkatulot ilmenevät tilierittelystä. Tässä kohdassa mainittuja tuloja ei ole otettu huomioon annetusta huollosta perittyjä korvauksia laskettaessa.

Asiamiesosasto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 244

avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 118 oli huoltolautakunnan ja 126 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Toisilta kunnilta saapui korvausvaatimuksia 277 päähenkilölle annetusta huollosta. Valtiolta haetuista korvauksista oli 7 733 huoltoapua koskevia, 73 sotasiirtolaishoitoa ja 39 vähävaraisten äitien lomamatkakustannuksia koskevia hakemuksia. Näiden lisäksi tehtiin valtiolle tilitys 644 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä sotilasavustuksesta. PAVI-lain 35 §:n 1 momentissa mainittuja tapauksia oli 2 571. Yksityisiin avunsaajiin kohdistuvia velkomistapauksia oli vuoden lopussa 16 010. Huollettavien eläkkeitä oli hoidettavana vuoden lopussa 6 420 henkilön osalta. Holhouskortistossa oli kertomusvuoden lopussa 1 408 henkilöä. Eläkkeistä annettiin laitoshoidossa oleville käyttövaroja 2 620 590 mk ja eläkkeitä välitettiin 2 329 272 mk, lisäksi maksettiin ylimääräisiä käyttövaroja huollettaville heidän pankkitileiltään 346 388 mk.

3. Kassa- ja tilitoiminta

Rahatoimiston Kallion osasto vastasi huoltolautakunnan ja sen alaisten laitosten rahoituksen ja kirjanpito tehtävistä sekä arvoomaisuuden hoidosta.

Huostaanotettuja pankkikirjoja oli vuoden päättyessä kaikkiaan 2 943 kpl vuoden

lisäyksen ollessa 153 kpl. Pankkitalletusten yhteismäärä oli 5 718 488 mk. Muu osa huostaanotetusta arvo-omaisuudesta koostui pääasiassa arvoesineistä, saamamieskirjoista, osakkeista ja obligaatioista.